

**Predstavljanje
rezultata znanstvenoistraživačkog projekta**

**„Istraživanje javnih troškova i uspostava sustava
pokazatelja uspješnosti u području suzbijanja zlouporabe droga
u Republici Hrvatskoj“**

Ekonomski institut, Zagreb je na inicijativu Ureda za suzbijanje zlouporabe droga proveo istraživanje javnih troškova u području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj. Projekt ima dva osnovna cilja: (i) analizirati javne troškove/rashode u području suzbijanja zlouporabe droga u razdoblju 2009.-2012. u Hrvatskoj i (ii) predložiti sustav pokazatelja rezultata i ishoda kojima će se sustavno pratiti postignuti rezultati i ishodi trošenja javnih sredstava u Hrvatskoj u području suzbijanja zlouporabe droga. Javni troškovi u području suzbijanja zlouporabe droga u Hrvatskoj, proizlaze iz Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj i Akcijskog plana, Strategije Vladinih programa, strateških planova nadležnih ministarstava i institucija, te programa županija, gradova i organizacija civilnog društva.

Ovo je prvo istraživanje u Hrvatskoj u okviru kojeg je izvršena cjelovita analiza javnih rashoda na području suzbijanja zlouporabe droga, sukladno preporukama Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA). Do sada je bio poznat samo dio iznosa ukupnih javnih rashoda koji se u Hrvatskoj troše u području suzbijanja zlouporabe droga. Razlog za to jest što pojedini nositelji mjera – resorna ministarstva – samo manji dio programa, aktivnosti i projekata za suzbijanje zlouporabe droga iskazuju u okviru svojih proračunskih pozicija (specificirani javni rashodi). Većinom se financiranje suzbijanja zlouporabe droga provodi u okviru njihovih redovitih aktivnosti. Nema javno dostupnih podataka o tome koliki se dio sredstava za redovite aktivnosti resornih ministarstava i drugih javnih tijela može dodatno alocirati za aktivnosti usmjerene suzbijanju zlouporabe droga (nespecificirani javni rashodi). Stoga su u istraživanju procijenjena ukupna javna sredstva, specificirani i nesuspecificirani javni rashodi, u razdoblju 2009.-2012. godine, za aktivnosti koje se odnose na suzbijanje zlouporabe droga i ovisnosti o drogama. Prikupljeni podaci o javnim izdacima dobiveni su anketnim ispitivanjem javnih institucija i organizacija civilnog društva o specificiranim rashodima za suzbijanje zlouporabe droga i ovisnosti, a nesuspecificirani javni rashodi procijenjeni su pomoću niza pokazatelja i podataka iz javno dostupnih domaćih i međunarodnih statistika i/ili podataka dobivenih od javnih institucija.

Aktivnosti suzbijanja zlouporabe droga i ovisnosti o drogama prate se u pet skupina aktivnosti: (i) prevencija ovisnosti, (ii) tretman ovisnika, (iii) socijalna reintegracija, (iv) programi smanjivanja štete i (v) kazneno-represivni sustav. U okviru istraživanja predloženi su i pokazatelji kojima bi se pratilo ostvarivanje rezultata u tim područjima. Oni mjere uspješnost ostvarivanja strateških ciljeva suzbijanja zlouporabe droga, i to:

Za cilj 1. *Smanjenje potražnje droga*: pokazatelji se odnose na ocjenu aktivnosti prevencije, liječenja i socijalnog tretmana, resocijalizacije i smanjenja štete nastale uporabom droge.

Za cilj 2. *Smanjenje ponude i prevencija ilegalne proizvodnje droga*: pokazatelji obuhvaćaju praćenje mjera kaznene politike, zatvorskog sustava i djelovanja i suradnje mjerodavnih državnih tijela, posebice policije, carine i pravosuđa, na području organiziranog kriminala vezanog uz droge.

Osnovni rezultati ovog istraživanja su sljedeći:

- Prema podacima iz anketnog upitnika, ukupni *specificirani javni rashodi* u području suzbijanja zlouporabe droga u državnom i županijskim proračunima i financijskim planovima javnih tijela i organizacija civilnog društva, iznosili su 93,5 milijuna kuna (2009.), 100,0 milijuna kuna (2010.), 102,8 milijuna kuna (2011.), dok su za 2012. godinu planirani u znatno nižem iznosu od 87,6 milijuna kuna.
- U ukupnim specificiranim javnim rashodima za suzbijanje zlouporabe droga, ministarstva sudjeluju s oko 30 posto, javna tijela na državnoj razini s oko 56 posto, županije s oko 11 posto, a organizacije civilnog društva sa svega 3 posto.
- Najveći udio u specificiranim javnim rashodima za suzbijanje zlouporabe i ovisnosti o drogama čine rashodi namijenjeni tretmanu ovisnosti (56 posto) i prevenciji (30 posto). Od ukupnih specificiranih javnih rashoda namijenjenih suzbijanju zlouporabe droga, njih 87 posto odnosi se na područje zdravstva i 7 posto na područje socijalne zaštite.
- *Nespecificirani javni rashodi* procijenjeni su po javnim funkcijama: javni red i sigurnost, zdravstvo, obrazovanje i socijalna zaštita. Procijenjeni ukupni nespecificirani rashodi iznose između 620 i 650 milijuna kuna godišnje i 7,9 do 9,4 puta su veći od specificiranih javnih rashoda.
- Procijenjeni nespecificirani javni rashodi zajedno sa specificiranim javnim rashodima čine procijenjene *ukupne javne rashode* u području suzbijanja zlouporabe droga. U analiziranom razdoblju od 2009. do 2012. godine iznosili su između 702 i 742 milijuna kuna godišnje, pri čemu se najmanji iznos od 702 milijuna kuna odnosi na 2012. godinu.
- U Hrvatskoj ukupni javni rashodi za suzbijanje zlouporabe droga iznose 0,2 posto BDP-a. Taj pokazatelj u zemljama EU-a varira od 0,01 posto (Letonija) do 0,48 posto (Ujedinjeno Kraljevstvo). Procijenjeno je da se prema ovom pokazatelju Hrvatska nalazi među zemljama koje troši veći dio javnih rashoda za te namjene. Budući da je problem ovisnosti i zlouporabe droga ozbiljan društveni i zdravstveni problem, može se ocijeniti da ocijenjeni iznos javnih rashoda za suzbijanje zlouporabe droga može biti opravdan ako se sredstva učinkovito troše i njima ostvaruju željeni društveni i ekonomski rezultati.

Projektna studija završava preporukama nositeljima javnih politika u području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj. Preporuke obuhvaćaju unapređenje planiranja i praćenja trošenja javnih sredstava pomoću pokazatelja rezultata i ishoda kako bi se postigli utvrđeni strateški ciljevi u području suzbijanja zlouporabe droga i ovisnosti o drogama.
